

در جلسه کمیسیون امنیت ملی مطرح شد استقبال ایران از دیوارکشی در مرز با پاکستان

گروه سیاست: کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس دیروز با وزیر کشور جلسه داشت. جلسه‌ای که یکی از موضوعات اصلی آن امنیت مرزها بوده است. به گزارش «فارس» حشمت‌الله فلاحت‌پیشه رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست...

صفحه ۳

سال شانزدهم • شماره ۳۳۷۶ • ۱۶ صفحه • ۲۰۰۰ تومان

سرمقاله

مارییچ فقر

غلامرضا نظر بلند

خوانشی صرفا مادی، فقر را «نداشتن پول کافی برای رفع نیازهای اساسی مانند غذا، پوشاک و سرپناه» و نگاهی چندوجهی مشتمل بر عناصر اقتصادی، اجتماعی و حتی سیاسی، فقر را «خواسته‌های لاینتهی تحقق نیافته» تعریف کرده است. در این تعریف فقر را باید در بی‌احترامی به آدم‌ها و محرومیت آنها از داشتن زندگی آبرومندانه و هم‌سطح دیگر آحاد جامعه هم سراغ گرفت. تعاریف فوق تاآنجاکه شاینت اقتصادی دارد و فقر را با میزان الحراره محرومیت اقتصادی می‌سنجد، حول تقسیم‌بندی فقر، به فقر مطلق و فقر نسبی می‌چرخد. فقر بیش از آنکه تک‌وجهی باشد، پدیده‌ای چندوجهی است که آثار و تبعات گوناگون و گسترده‌ای دارد. آنچه عجالتا به جامعه ما مربوط می‌شود، نشان از شیوع بیش‌ازپیش فقر دارد. این تحول منفی وقتی خظیر و خطرناک‌تر می‌شود که فقر، قشرهای میانی با همان طبقه متوسط را هم در کام خود فرو ببرد و جامعه را از وجود این طبقه تهی کند. دراین‌صورت وقوع فاجعه‌ای ملی محتمل است؛ چراکه در هر جامعه‌ای طبقه متوسط نیروی پیشران است. از باب تمثیل، این طبقه در میان طبقات اجتماعی مانند موتور برای ماشین است. آنچه از ماشین بدون موتور باقی می‌ماند، چرخ‌ها است و اتاقک که مانند دیگر طبقات اجتماعی می‌مانند، طبقه متوسط نتهتا نخبان، بوروکرات‌ها، تکنوکرات‌ها و دموکراسی‌خواهان جامعه را پوشش می‌دهد و رسالت سنگین اداره کشور و به‌ویژه اداره دستگاه دیوانی و ترقی و تعالی آن را برعهده دارد؛ بلکه از منظر جامعه‌شناسی سیاسی و اقتصاد سیاسی هم دارای کارکرد ضربه‌گیری است. برای جامعه بدون طبقه متوسط فقط دو قشر بسیار مرفه و بسیار فقیر باقی می‌ماند. قشر فقیر جامعه، هم‌وغمش معطوف سیرکردن شکم خود است و حداقل به خاطر همین مشغولیت ناشی از محرومیت، نمی‌تواند هیچ نقشی در سرنوشت جامعه و اعتلای آن ایفا کند. قشر مرفه هم هرچند که مشکلات قشر فقیر را ندارد؛ اما آن هم در اعتلای جامعه نقشی بازی نمی‌کند. تجربه نشان داده است که حداقل در کشورهای جهان سوم، قشر مرفه نتهتا درد فقر و فاقه ندارد؛ بلکه درد جامعه را هم ندارد. مرفهین که نوعا در دسته صاحبان منافع مقرره جای می‌گیرند، از هیچ تلاشی برای متنع حداکثری از برکات و نعمات رانتی مضایقه نمی‌کنند و وقتی هم که از کشورشان رانته و دلزده می‌شوند، مهاجرت می‌کنند و به تابعیت بیگانگان درمی‌آیند. جامعه‌ما را آسیب‌های جدی تهدید می‌کند. بالاترین دهک درآمدی همان مرفهانی هستند که توصیف‌شان کردیم. در بین آنها کمتر نخبه و کارآفرین و صنعتگر و حرفه‌مند می‌توان یافت. ازاین‌رو بهره‌وری نهایی بیشترشان منفی است. آنها ثروت روی دست‌مانده‌شان را خرج پهن‌کردن زندگی‌های لوکس می‌کنند. دهک‌های میانی هم دارند تحلیل می‌روند و با ترقی معکوس در دل دهک‌های پایین هضم می‌شوند و به‌این‌ترتیب رنگ خطر تلاشی طبقه متوسط دارد به صدا درمی‌آید. آن‌گاه آنچه باقی می‌ماند، همان دهک‌های پایین است که دارند متورم می‌شوند و پیام کمی‌شدن جامعه و از کیفیت بازماندگی آن را فریاد می‌زنند. روشن است که پیام این سیر قهقراپی چیزی جز فقیرشدن نسبی جامعه نخواهد بود. این جابه‌جایی منفی و حتی خطرناک قشرهای درآمدی و طبقات اجتماعی در مجموع فقط به عدم تعادل اقتصادی (economic disequilibrium) و افزایش فقر عمومی (collective poverty) ختم نمی‌شود؛ بلکه بدتر از آن دو، «توزیع نابرابر ثروت» را در پی دارد.

ادامه در صفحه ۲

راهکار روحانی برای برخی شرکت‌های تأمین اجتماعی:

بخشش از جیب مردم

گروه اقتصاد: رئیس‌جمهور روحانی، روز گذشته در جمع مدیران ارشد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مطالبی را درباره سازمان تأمین اجتماعی و شرکت سرمایه‌گذاری تأمین اجتماعی (شتا) عنوان کرد که در نوع خود بسیار مهم و البته جالش‌آفرین ...

صفحه ۵

سه‌شنبه ۷ اسفند ۱۳۹۷ • ۲۰ جمادی‌الثانی ۱۴۴۰ • ۲۶ فوریه ۲۰۱۹

تیتر یک

انتشار مواضع عجیب رئیس سابق دولت
در یک رسانه اصولگرا

احمدی‌نژاد تغییر کرده است؟

صفحه ۲

تیترها

تکذیب ادعای یک نماینده از سوی سپاه

کریمی قدوسی: سپاه مکالمه روحانی
با مأمور «ام‌ای ۶» را شنود کرده است

صفحه ۳

بررسی پرونده فروش آرشیو در هیئت نظارت بر صداوسیما

صفحه ۳

نگاهی به تجمعات قم

تبارشناسی اعتراض

صفحه ۶

زلاتان و ژاوی نمی‌توانند با هیچ تیم ایرانی‌ای قرار داد ببندند

صفحه ۱۴

حرف اول

اسکار و ترامپ

حبیب‌الله معظمی

اسکار نمادی صرفا صنعتی و سرمایه‌دارانه و مادی‌گرایانه نیست؛ بلکه می‌تواند نمادهای فرهنگی و چه بسا اجتماعی و سیاسی هم به همراه داشته باشد. این نمادها و پیامها و معناها که از اسکار برمی‌خیزند، در دوره‌های نود و یک‌گانه مختلف آن شدت و ضعف داشته‌اند. دوره‌هایی بوده که جوایز اسکار عمیقاً نماد سرمایه‌دارانه و مادی‌گرایانه بوده؛ اما در دهه‌های اخیر به‌ویژه در قرن بیست‌ویکم حضور نمادهای فرهنگی و اجتماعی آن- به ضرر نمادهای دیگر- پررنگ‌تر بوده است. به طور کلی و عموما شاید بتوان گفت برندگان اسکار در دوره‌های گوناگون آن در طیفی گرايشی قرار گرفته‌اند که حامل ارزش‌های صنعتی سینما (متکی بر حرفه - ساخت فیلم) و سرمایه‌دارانه (معطوف به کیشه) در یک سوسی این طیف و اجتماعی و فرهنگی و سیاسی در سوسی مقابل طیف بوده و البته آنها بسته به شرایط هر یک از این دو سر طیف قرار گرفته‌اند؛ اما هرچه هست، به طور تردیدناپذیر چنین به نظر می‌رسد که دغدغه‌های جامعه آمریکایی خود را در جوایز اسکار و برندگان آنها متجلی می‌کند. پس اگر تحلیلی علمی صورت بگیرد، از نسبت معنایی جوایز برندگان اسکار با مسائل روز اجتماعی مردم آمریکا، به‌روشنی می‌توان ردیابی از این نسبت میان مسائل و دغدغه‌ها در جوایز یافت. فیلم آرگو که چند سال پیش در دوره ریاست‌جمهوری اوباما ساخته شد، جایزه بهترین فیلم آن سال اسکار را دریافت کرد که نشانگر همچنان مسئله‌بودن موضوع این فیلم (تصرف سفارت آمریکا در تهران) برای افکار عمومی این کشور است (با وجود ساخت حرفه‌ای نه‌چندان قوی این فیلم؛ اما به لحاظ اجتماعی و افکار عمومی به‌شدت مورد توجه). فیلم فروشنده، ساخته اصغر فرهادی، درست در شرایطی دومین اسکار بهترین فیلم غیرانگلیسی‌زبان (خارجی) اسکار را نصیب او کرد که چند روزی پیش، از انتخاب دونالد ترامپ به مقام ریاست‌جمهوری آمریکا با شعارهای به‌شدت ضدایرانی (و البته تقابل جامعه فرهنگی و نخبان آمریکا با او) گذشته بود. آن هشت هزار نفر اعضای اسکار که نامزدها و برندگان نهایی اسکار را برمی‌گزینند، درست است که از اهالی سینما هستند؛ اما به‌رحال در جامعه آمریکا زیست دارند و نمی‌توانند از دغدغه‌ها و ملاحظات و توجهات افکار عمومی این کشور دور باشند و تأثیر نپذیرند و این تأثیر در رأی آنها حتی ناخودآگاه دخالت نکند.

ادامه در صفحه ۴

یادداشت

استقلال و کیل، تضمین حقوق شهروندان

همه دادگاه‌ها طرفین دعوا حق دارند برای خود وکیل انتخاب کنند و اگر توانایی انتخاب وکیل را نداشته باشند، باید برای آنها امکانات تعیین وکیل فراهم شود. این دلالت قانونی ارزشمند نیازمند تأمین‌ها و تضمیناتی است که باید ملاحظه شود؛ چراکه وقتی تعیین وکیل موجب آرامش خاطر موکل و احقاق حقوق او خواهد شد که علاوه بر عنصر استقلال از قوای حکومتی، از حمایت‌های شغلی نیز بهره‌مند باشد. وکیل ممکن است صاحب قدرت، از جمله خود قاضی را به پای میز محاکمه بکشانند؛ پس برای تضمین حسن انجام وظایف شغلی، آزادی و مصونیت او ضروری است. رویه‌ها و تجارب بین‌المللی نیز مؤید ضرورت این استقلال است. در این زمینه بند ۷ مصوبه ۱۹۶۶ کنفره ریودزانیرو تصریح کرده است: «...سازمان‌های وکالتی باید کاملا آزاد و مستقل و از هرگونه دخالت یا نظارت قوه مجریه برکنار باشند». امروز بیش‌ازپیش نهاد وکالت اشتیاق خود را برای ایفای مسئولیت اجتماعی و دغدغه‌مندی در حوزه عمومی و حقوق بشر و شهروندی ابراز می‌دارد. خبر عمومی و منافع ایران عزیز ایجاب می‌کند به‌مراتب از این ذخیره مدنی بهتر و بیشتر مراقبت و از استقلال و کنشگری اثربخش آن صیانت شود. جامعه وکلا و فعالان حقوق بشر و شهروندی باید مصون از خطر و تهدید، توان ایفای مسئولیت اجتماعی خود را قرین با شرافت حرفه‌ای داشته باشند و در بستر امنیت و حمایت، مکافات و بازداشت را سرنوشت خود نبینند.

ادامه در صفحه ۲

یادداشت

برای نسل آینده چه می‌ماند؟

حاکمیت غذایی واقع‌بینانه است؟ اما پرسش مهم‌تر این است که ساختار و قوانین حفاظتی موجود تا چه حد همین ظرفیت‌های محدود و تجدیدنابذیر را می‌تواند حفظ کند؟ با مروری بر روند فرسایش اراضی کشاورزی، ملی و جنگل‌ها در چند دهه اخیر درمی‌یابیم که عواملی از قبیل درک‌نکردن فاجعه پیش‌رو در مردم و مجریان، تعبیر نابجا از وظیفه «حراست» به «اختیار در تغییر»، تأثیر درآمد نفت و به‌حاشیه‌رفتن ارزش واقعی کشاورزی و زیست پایدار، هزینه مسرفانه متولیان از ثروت‌های طبیعی برای رونق کوتاه مدیریت خود و... از عوامل آسیب‌های بی‌برگشت در این حوزه بوده است. به باور این قلم در سال‌های اخیر که صدای گام‌های فاجعه را از نزدیک‌تر هم می‌شنویم تلاش برای «به‌روزرکردن» ساختار نظارتی و حفاظتی زمین و نیز تدوین قوانین متناسب با فوریت‌ها به‌درستی انجام نشده و هرگونه اصلاح تنها در مدار روزمرگی گذشته بوده است. با توجه به اینکه سرنوشت انواع مختلف اراضی عملا و عمدتا در حیطه وزارت‌های جهاد کشاورزی، سازمان حفاظت محیط زیست و وزارت کشور (شهرداری‌ها) است. قرارداتن سازمان متولی در زیرمجموعه یک وزارت موجب بروز چالش و ناهماهنگی می‌شود. اکنون که سایه‌های تحریم توانسته است روشنی‌های زیادی برای درک منابع محدود تولید کشاورزی فراهم کند، باید از فرصت استفاده کرد و ساختاری فراگیرتر از قوه مجریه برای پایداری اراضی کشور تدارک دید. بدیهی است این ساختار به راهبردها، قوانین جدید و بازدارنده و نیز اصلاح مقررات و دستورالعمل‌های موجود نیاز دارد.

ادامه در صفحه ۴

همراهان امروز روزنامه شرق

رجوع به صفحه ۵

رجوع به صفحه ۳

رجوع به صفحه ۱۵

بانتجارت

رجوع به صفحه ۱۵

آسیاتک

سازمان آگهی‌ها

۸۸۷۹۲۴۳۴ - ۸۸۱۹۲۸۷۷

وعده دیدار فعالان بخش خصوصی

شنبه ۱۱ اسفند
پای صندوق‌های رای

انتخابات اتاق‌های بازرگانی سراسر کشور

مشارکت اعضا در انتخابات اتاق بازرگانی
مسیر اصلاحات اقتصادی را هموار می‌سازد

محل برگزاری: خیابان دکتر فاطمی، نبش خیابان حجاب، هتل لاله
ساعت برگزاری: ۸ الی ۱۸

www.sharghdaily.ir